

Doniyor Kitobi - Qirq To'qqizinchi Raqam

Haqiqatlarning ochilishi: Yarim tungi nido, Islomning roli va oxirgi kunlardagi yakuniy sinov jarayoni

Jeff Pippenger

2024-01-13

1798-yilda Ulai daryosi haqidagi vahiy muhrdan ochilganida yuzaga kelgan bilimning ortishi, 1844-yildagi Yarim Tungi Faryod harakatida o'z cho'qqisiga yetgan bir sinov jarayonini vujudga keltirdi. Hozir muhrdan ochilayotgan so'nggi kunlardagi Yarim Tungi Faryod o'sha tarix orqali tasvirlangan bo'lib, o'sha tarixdagi aynan o'sha sinov haqiqatlarini o'z ichiga oladi, chunki hozir muhrdan ochilayotgan Yarim Tungi Faryod xabari Millerning javohirlarining tiklanishidir.

“1841, '42, '43 va '44-yillarda qabul qilgan haqiqatlarimiz endi o'rganilishi va e'lon qilinishi lozim. Birinchi, ikkinchi va uchinchi farishtalarning xabarlar kelajakda baland ovoz bilan e'lon qilinadi. Ular jiddiy qat'iyat bilan va Ruhning qudrati ila yetkaziladi.” Manuscript Releases, 15-jild, 371.

Zamonamizning Yarim Tun Faryodining bashoratli xabarining asosiy mavzusi — uchinchi voyga oid Islomning rolidir. Islomning uchta voyi hammasi Habakkukning ikki lavhasida tasvirlangan. Oxirgi kunlardagi Yarim Tun Faryodi xabari, 2020-yil 18-iyuldagi umidsizlik paytida, oxirgi kunlarning kechikish vaqti yetib kelganida, muhrdan ochila boshladi. Millerchilar tarixidagi Yarim Tun Faryodi xabari kabi, oxirgi kunlarning xabari ham Exeter lager yig'ini bilan ifodalangan nuqtaga yetguniga qadar bosqichma-bosqich rivojlanadi. O'sha nuqtada bokira qizlarda yo moy bo'ladi, yoki bo'lmaydi.

Quddusga mensimay qaraydigan, Quddus xalqini boshqarayotgan masxarachi kishilar ustidan Ishayo aytgan voy shuni ko'rsatadiki, vahiy Efrayimning mastlari uchun muhrlangan kitob kabi bo'lib qolgan. Ishayo parchasida, Adventizm tarixida amalga oshirilganidek, shaytoniy ramzni ilohiy ramzga aylantirish ishi kulolning loyidek baholanishi kerak. Bu ish “kundalik”ning ma'nosini Masihning ramzi sifatida belgilashdan iborat edi, holbuki u Shaytonning ramzidir. Doniyor “tamid” so'zini butparastlikning ramzi sifatida qo'llaganida, bu so'zni ramziy maqsad bilan tanlagan, chunki bu so'z “doimiy” degan ma'noni anglatadi.

Dunyoni Armageddonga yetaklaydigan uch kuch bor, va ana shu uch kuchning birinchisi ajdaho (butparastlik)dir. Ajdaho Xudoga qarshi urushini osmonda boshlagan. Ajdaho bu urushni ming yillik mingyillikning oxirigacha davom ettiradi, va nihoyat o'shanda u butunlay yo'q qilinadi.

Ming yil tugagach, Shayton o'z zindonidan bo'shatiladi. U yerning to'rt burchagidagi xalqlarni — Gogu va Magogni — aldab, ularni jangga to'plash uchun chiqadi; ularning soni dengiz qumiday behisobdir. Va ular yerning keng yuzasi bo'ylab ko'tarilib chiqib, muqaddaslarning qarorgohini ham, sevikli shaharni ham qurshab oldilar; shunda osmondan, Xudodan olov tushib, ularni yutib yubordi. Ularni aldagan iblis esa olov va gugurt ko'liga tashlandi; u yerda mahluq bilan soxta payg'ambar ham bor edi; va ular kechayu kunduz abadulabad azob

chekadilar. Vahiy 20:7–10.

Dunyoni Armageddonga yetaklaydigan uch qudratning ikkinchisi bo‘lgan maxluq (papalik) va o‘sha uch qudratning uchinchisi bo‘lgan soxta payg‘ambar (Amerika Qo‘shma Shtatlari) — har ikkalasi ham tarixda xoch voqeasidan keyin paydo bo‘lgan va har ikkalasi ham Masihning Ikkinchi Kelishida halok qilinadi.

Va maxluq tutib olindi, u bilan birga uning huzurida mo‘jizalar yaratgan, shu mo‘jizalar bilan maxluqning tamg‘asini qabul qilganlarni va uning tasviriga sajda qilganlarni yo‘ldan ozdirgan soxta payg‘ambar ham tutib olindi. Ikkalasi ham tiriklayin oltingugurt bilan yonib turgan olov ko‘liga tashlandi. Vahiy 19:20.

Daniyor butparastlikni (Shaytonni) ramzi sifatida ibroniycha “tamid” (“doimiy”) so‘zini tanlaganida, u aynan Xudoga qarshi muttasil kurashib kelgan shaytonning o‘zi ekanini ko‘rsatadigan so‘zni tanladi. Qolgan ikki hokimiyat esa Xudoga qarshi urushida faqat belgilangan muddatlar davomida faol bo‘ladi. Daniyorning “tamid” (“doimiy”) so‘zini tanlashi maqsadli ham, aniq ham edi.

Egamiz chuqur uyqu ruhini to‘kib, ularning ko‘zlarini yumib qo‘ygan kishilar ustidan keladigan voy haqidagi Ishayoning rivoyati yigirma sakkizinchi bobdan o‘ttizinchi bobga davom etar ekan, u shunday deb qayd etadi:

Endi bor, buni ularning oldida lavhaga yozgin va kitobga qayd etgin, toki u kelajak zamonlar uchun abadulabad qolsin: Chunki bu isyonkor xalqdir, yolg‘onchi farzandlardir, Egamizning qonuniga quloq solishni istamaydigan farzandlardir; ular ko‘ruvchilarga: “Ko‘rmanglar”, payg‘ambarlarga esa: “Bizga to‘g‘ri narsalarni bashorat qilmanglar, bizga yoqimli gaplarni aytinglar, aldamchi narsalarni bashorat qilinglar; yo‘ldan chiqinglar, so‘qmoqdan chetga og‘inglar, Isroilning Muqaddasi ko‘zimiz oldidan yo‘q bo‘lsin”, — deydilar. Shuning uchun Isroilning Muqaddasi shunday deydi: “Sizlar bu kalomni rad etib, zulm va buzuvchilikka tayanganingiz hamda shunga suyanib qolganingiz uchun, bu gunoh sizlar uchun qulash arafasida turgan yoriq singari bo‘ladi, baland devorda bo‘rtib chiqqan, birdaniga, bir lahzada qulab tushadigan yoriq singari. U uni kulolning idishini chil-chil qilib sindirgandek sindiradi; ayamaydi; shunday qilib, uning parchalari orasidan o‘choqdan cho‘g‘ olishga yaraydigan biror siniqqa ham, hovuzdan suv olishga yaraydigan biror bo‘lakka ham duch kelinmaydi.” Zero, Parvardigor Egamiz, Isroilning Muqaddasi shunday deydi: “Qaytish va osoyishtalikda najot topasizlar; sokinlik va ishonchda kuchingiz bo‘ladi.” Ammo sizlar buni istamadingizlar. Ishayo 30:8–15.

Yozilgan “lavha” Xabaquqning ikkinchi bobidagi lavhalardir; ular, ularni o‘qiganlar “yugurib” borib xabarni yoyishlari uchun mo‘ljallangan edi. “Lavha”ni “qayd” etgan “kitob” Xabaquqdir. Xabaquqning “kitobi”dagi “lavha”, “isyonkor xalq, yolg‘onchi bolalar, Egamizning qonuniga quloq solmaydigan bolalar”ni namoyon qiladigan bir sinov jarayonini ifodalaydi. “Eshitish”dan bosh tortadigan bu “isyonkor xalq” Yeremiyoda qo‘riqchining karnayi ovozi eshitishdan bosh tortadiganlardir.

Shuningdek, men ustingizga qo‘riqchilarni qo‘ydim va dedim: Karnay sadosiga quloq tutinglar. Ammo ular: “Biz quloq tutmaymiz”, dedilar. Yeremiyo 6:17.

Isyonkorlar — Ishayo tarixida ham, Masih tarixida ham eshitishni istamaganlardir.

Va u dedi: Bor, bu xalqqa ayt: “Rostdan ham eshitinglar, ammo anglamanglar; rostdan ham ko‘ringlar, ammo idrok etmanglar.” Bu xalqning yuragini semirtir, quloqlarini og‘irlashtir, ko‘zlarini yum; toki ular ko‘zlari bilan ko‘rmasinlar, quloqlari bilan eshitmasinlar, yuraklari bilan anglamasinlar, qaytib kelmasinlar va shifo topmasinlar. Ishayo 6:9, 10.

Ishayoning kar isyonkorlari “eshita” oladilar, ammo “eshitmaydilar”, va ularning “eshitish”dan bosh tortishi ularning “anglamasliklari”ni ayon qiladi. Doniyorning yovuzlari, ya‘ni Matto kitobidagi nodon bokiralar ham, Habakkukning “kitob”ida qayd etilgan “dasturxon” orqali ifodalangan bilimning ortishini anglamaydiganlardir. Agar Ishayoning kar isyonkorlari eshitsalar edi, ular tavbaga kelib shifo topishlari mumkin edi, ammo ularning yuragi semirgan, shu bois ular Yarim tun hayqirig‘ining xabarini anglay olmaydilar. Iso kar isyonkorlar haqida ikkinchi bir guvohlikni taqdim etdi.

Shogirdlar Uning oldiga kelib, dedilar: “Nega ularga masallar bilan gapirasan?” U javob berib, ularga dedi: “Chunki osmon shohligining sirlarini bilish sizlarga berilgandir, ularga esa berilmagandir. Zero kimda bor bo‘lsa, unga beriladi va u yanada mo‘l-ko‘l bo‘ladi; ammo kimda bo‘lmasa, unda bor narsa ham undan tortib olinadi. Shuning uchun Men ularga masallar bilan gapiraman: chunki ular ko‘rib turib ko‘rmaydilar, eshitib turib eshitmaydilar, na anglaydilar. Ularda Ishayo payg‘ambarning bashorati bajo bo‘ladi; u shunday deydi: Eshitib eshitasizlar-u, ammo anglamaysizlar; ko‘rib ko‘rasizlar-u, ammo idrok etmaysizlar. Chunki bu xalqning yuragi qotib qolgan, quloqlari og‘ir eshitadi, ko‘zlarini esa yumib olganlar; toki biror vaqt ko‘zlari bilan ko‘rmasinlar, quloqlari bilan eshitmasinlar, yuraklari bilan anglamasinlar, tavba qilib Menga qaytmasinlar va Men ularni sog‘aytirmayin. Ammo ko‘zlaringiz baxtlidir, chunki ular ko‘radi; quloqlaringiz ham baxtlidir, chunki ular eshitadi. Chunki sizlarga chinini aytaman: ko‘p payg‘ambarlar va solih kishilar sizlar ko‘rayotgan narsalarni ko‘rishni orzu qilganlar, ammo ko‘rmaganlar; sizlar eshitayotgan narsalarni eshitishni istaganlar, ammo eshitmaganlar.” Matto 13:10–17.

Donolar masallar sirini tushunadilar; bu satr ustiga satr tarzida ifodalangan haqiqatdir. Donolar barakotlangandir, chunki ular ko‘radilar va eshitadilar; donolar ham, barakotlanganlar ham Daniel kitobining o‘n ikkinchi bobida ifodalangan. “Donolar” — Habakkukning “kitob”ida qayd etilgan “dasturxon” bilan ifodalangan bilimning ko‘payishini (qalblari bilan) tushunadiganlardir, “barakotlanganlar” esa kutadiganlardir.

Va u dedi: “Yo‘lingdan qolma, ey Doniyor; chunki bu so‘zlar oxirzamon vaqtigacha yopiq va muhrlangan bo‘lur. Ko‘plar poklanur, oqartirilur va sinalur; ammo yovuzlar yovuzlik qilurlar; yovuzlarning hech biri anglamas, lekin donolar anglaydilar. Va kundalik qurbonlik olib tashlangan va vayron qiluvchi jirkanch narsa o‘rnatilgan vaqtdan boshlab ming ikki yuz to‘qson kun bo‘lur. Kutib turgan va ming uch yuz o‘ttiz besh kunga yetib kelgan kishi baxtlidir.” Doniyor 12:9–13.

Millerchilar o‘n uch yuz o‘ttiz besh kun butparastlik (“kundalik”) milodiy 508-yilda “olib tashlangan” paytda boshlanganini to‘g‘ri tushungan edilar. Baraka 1843-yilda kutayotganlarga va‘da qilingan edi. Ushbu parcha ichidagi “keladi” so‘zi “tegadi” degan ma‘noni anglatadi. 1843-yil tugaganida 1844-yilga “teggan”. 1843-yil nihoyasiga yetgach, Habakkukning “kechikish vaqti” yetib keldi, va “jadvallar”ni qayd etgan “kitob”da amr etilganidek kutganlar ustiga baraka e‘lon qilindi. Habakkukning “kitobi” odamlarga vahiy uchun “kutish”ni buyurgan edi.

Doniyor 1798-yil tarixini (oxirzamonni) — uning kitobi muhrdan ochilgan paytni — aniqlab beradi; o‘sha vaqtda uch bosqichli sinov jarayoni yuzaga keldi (poklanish, oqlanish va sinalish). O‘sha jarayon yetti momaqaldironning yashirin tarixining namoyon bo‘lishida o‘z yakuniga yetdi. Bu yashirin tarix haqiqatning uch belgisi bo‘lib, ular birinchi ko‘ngilsizlik, Yarim tun nidosi xabari va buyuk ko‘ngilsizlik orqali ifodalanadi. Birinchi ko‘ngilsizlikka yetib borish barakasi 1798-yildan 1844-yilgacha bo‘lgan tarixning oxiridagi uch bosqichli sinov jarayonini ifodalaydi.

1798-yildan 1844-yildagi buyuk umidsizlikkacha bo‘lgan tarix 1989-yildan tez orada keladigan yakshanba qonunigacha bo‘lgan tarixning timsolidir. Birinchi umidsizlikda kechika boshlagan vahiy uchun kutadiganlarga bir baraka va‘da qilingan. Doniyor o‘n ikkinchi bobdagi “donolar” — “barakali” bo‘lganlar va “kutadiganlar”dir. Fosiqlar esa yuraklari bilan “eshitmaydigan” va “ko‘rmaydigan”lardir. Millerchilar harakatining butun tajribasi Doniyorning to‘rt oyatida jamlangan bo‘lib, o‘sha oyatlar bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrilanishi tarixini ham ifodalaydi.

O‘sha to‘rt oyatda tasvirlangan muqaddas tarix, Habakkukning lavhalarida ifodalangan bilimning ortishini va Iso satr ustiga satr metodologiyasi orqali ta‘lim berar ekan, O‘zi ko‘rsatgan bilimning ortishini anglashga asoslanadi. U masal ortidan masal keltirdi, toki bashorat sirini “donolarga” tushuntirsin. Doniyor o‘n ikkinchi bobdagi “fosiqlar” tushunmaydilar, va 2 Salonikaliklarga, ikkinchi bobda, ularning tushunmasligi haqiqatga nisbatan nafrat sifatida ifodalangan bo‘lib, bu kuchli aldanishni keltirib chiqaradi. Pavlusning maktubida fosiqlar sevmaydigan haqiqat “kundalik” edi, va Doniyorning o‘sha to‘rt oyatida aniq ko‘rsatib o‘tilgan bashoratli haqiqat ham “kundalik”dir.

Iso shogirdlarga ular barakali ekanini aytdi va shu orqali ularni Ishayodagi ko‘rishdan va eshitishdan bosh tortgan, toki tavba qilib qaytsinlar, deganlar bilan qarama-qarshi qo‘ydi. Doniyor o‘n ikkinchi bobda barakali bo‘lganlar — kutadiganlardir. Doniyorning o‘n ikkinchi bobi ichidagi to‘rt oyat, shuningdek o‘sha oyatlarning Milleritlar tarixidagi amalga oshishi, shuningdek eshitish va ko‘rishdan bosh tortgan bir toifa bilan Ishayodagi qarama-qarshilik, va yana Masih tomonidan aynan o‘sha ikki toifaning farqlanishi — bularning barchasi 2020-yil 18-iyulda kelgan yetti momaqaldironning yashirin tarixiga ishora qiladi. Birinchi ko‘ngilsizlikdan boshlangan Milleritlar tarixining yakuniy sinov jarayoni endi takrorlanmoqda. Ba‘zilar ko‘radi, boshqalari esa ko‘rishdan bosh tortadi.

“1840–1844 yillarda berilgan barcha xabarlar hozir ta’sirchan tarzda yetkazilishi kerak, chunki ko‘p odamlar o‘z yo‘l-yo‘rig‘ini yo‘qotganlar. Bu xabarlar barcha jamoatlarga yetib borishi lozim.

“Masih dedi: ‘Ko‘zlaringiz baxtlidir, chunki ular ko‘radi; quloqlaringiz ham, chunki ular eshitadi. Zero, sizlarga chinini aytaman: ko‘p payg‘ambarlar va solih kishilar sizlar ko‘rayotgan narsalarni ko‘rishni orzu qildilar, ammo ko‘rmadilar; va sizlar eshitayotgan narsalarni eshitishni istadilar, ammo eshitmadilar’ [Matthew 13:16, 17]. 1843 va 1844 yillarda ko‘rilgan narsalarni ko‘rgan ko‘zlar baxtlidir.

“Xabar berildi. Va bu xabarni takrorlashda hech qanday kechikish bo‘lmasligi kerak, chunki zamonning alomatlari bajo bo‘lmoqda; yakunlovchi ish ado etilishi lozim. Qisqa vaqt ichida buyuk bir ish amalga oshiriladi. Tez orada Xudoning tayiniga binoan shunday bir xabar beriladiki, u baland bir faryodga aylanib boradi. Shunda Doniyor o‘z ulushida turib, o‘z guvohligini beradi.” Manuscript Releases, 21-jild, 437.

Uilyam Miller farishtalar tomonidan “kundalik” butparast Rimning ramzi ekanini tushunishga yetaklandi. Sister White uning bu tushunchada haq ekanini bevosita tasdiqladi. Habakkukning “kitobi”da qayd etilgan “lavhalar”da ifodalangan o‘sha tushuncha “kelajak vaqt uchun”dir. O‘sha “kitob”ning muhrsizlanishi “isyonkor, yolg‘onchi bolalar”ni namoyon qiladi. “Bolalar” so‘nggi avlodning ramzidir, shuning uchun Ishayodagi ushbu parchada “kelajak vaqt” maxsus tarzda tergov hukmining so‘nggi kunlari sifatida belgilangan.

Ishayo shunday deydi: “yolg‘onchi bolalar” “kitob”da qayd etilgan “dasturxon” ustida ifodalangan bashoratli xabarni rad etadilar, chunki ular “ko‘ruvchilarga: Ko‘rmanglar; va payg‘ambarlarga: Bizga to‘g‘ri narsalarni bashorat qilmanglar, bizga yoqimli narsalarni so‘zlanglar, aldanchi bashoratlar qilinglar”, deydilar. 1863-yilda Laodikiyadagi Adventizm yolg‘onchi bolalarning bu iltimosini tobora kuchayib boruvchi tarzda bajo keltirish jarayonini boshladi. Bu ish Ishayo tomonidan milleriy asoslarning qadimiy yo‘llarini rad etish sifatida tasvirlanadi, chunki ular: “Yo‘ldan chiqinglar, so‘qmoqdan chetga burilinglar, Isroilning Muqaddasi bizning oldimizdan yo‘qolsin”, dedilar. Yo‘l bo‘lgan so‘qmoq — Yeremiyoning qadimiy yo‘llaridir.

Egamiz shunday deydi: Yo‘llarda turib, qaranglar, qadimgi yo‘llarni so‘ranglar, yaxshi yo‘l qayerdaligini so‘ranglar va unda yuringlar; shunda jonlaringiz uchun orom topasizlar. Ammo ular: “Biz unda yurmaymiz”, — dedilar. Yeremiyo 6:16.

“Yolg‘onchi bolalar”ning Yeremiyoning “qadimgi yo‘llari”ni rad etishi — “orom” topiladigan joy bo‘lgan Yarim Tun Faryodi xabarini rad etishdir; bu, Ishayoda ular eshitishni istamagan “orom va tetiklanish” hamdir, va bu ayni paytda keyingi yomg‘ir xabarining tetiklanishidir. O‘sha xabar Millerchilar tarixida ifodalangan va bir “kitob”da qayd etilgan “taxtalar” ustida tasvirlangan Yarim Tun Faryodi xabaridir. Yolg‘onchi bolalarning Yarim Tun Faryodi xabarini rad etishi, ularning “Isroilning Muqaddasi”ni o‘z oldilaridan “ketkazishni” istashlari orqali ifodalanadi. Ellen White’ning birinchi vahiyi, Alpha va Omega albatta oxirni ifodalash uchun qo‘llaydigan vahiy, solihlarning yo‘lini ko‘rsatadi, uning boshida nur borligini va “donolar”ni yo‘lning oxirigacha yetaklaydigan Zot kim ekanini belgilab beradi.

“Yo‘lning boshida ularning ortiga yorqin bir nur o‘rnatilgan edi; farishta menga bu nurni «yarim tun faryodi» ekanini aytdi. Bu nur butun yo‘l bo‘ylab porlab turar va ular qoqinib ketmasliklari uchun oyoqlariga yorug‘lik berar edi.

“Agar ular ko‘zlarini o‘zlarining oldida bo‘lgan va ularni shaharga boshlab borayotgan Isoga tikkanlarida, ular xavfsiz edilar. Ammo ko‘p o‘tmay ba‘zilari holdan toyib, shahar juda uzoqda ekanini aytdilar va ular unga bundan oldinroq kirib borgan bo‘lishlarini kutgan edilar. Shunda Iso O‘zining ulug‘vor o‘ng qo‘lini ko‘tarib, ularni ruhlantirar edi; Uning qo‘lidan advent guruhi uzra hilpirab turadigan bir nur chiqardi, va ular: “Alleluia!” deb hayqirdilar. Boshqalar esa orqalaridagi nurni shoshqaloqlik bilan inkor etib, ularni bunchalik uzoqqa olib chiqqan Zot Xudo emas edi, dedilar. Ularning orqasidagi nur so‘nib qoldi va oyoqlari mutlaq zulmat ichida qoldi; ular qoqilib, mo‘ljalni ham, Isoni ham ko‘zdan yo‘qotdilar va yo‘ldan pastga, quyi tomondagi qorong‘i va yovuz dunyoga qulab tushdilar.” Ellen G. White, “Christian Experience and Teachings of Ellen G. White”, 57.

Bu boshida ham, oxirida ham Yarim tun faryodining nuri edi. Ularning o‘z oldilarida bo‘lishdan to‘xtashini istagan Zot Iso (Isroilning Muqaddasi) edi. Isoning ulug‘vor o‘ng qo‘lidan chiqqan nur, “kitob”da qayd etilgan “jadvallar” ustida ifodalanganidek, Yarim tun faryodining nuri edi. “Yolg‘onchi bolalar”ning Masihning Yarim tun faryodi xabarini va ular ustida yurishi kerak bo‘lgan yo‘lni rad etishi, ular yo‘ldan qulab tushganlarida, Xudoning hukmini ularning ustiga keltirdi. To‘satdan buziladigan “baland devor” — yaqinda keladigan Yakshanba qonuni paytida vayron qilinadigan cherkov va davlat ajralishining “devori”dir. O‘sha hukm “birdaniga, bir lahzada” keladi va u “kulolning parcha-parcha qilib sindirilgan idishining sinishi kabi” bo‘ladi. Bu “kundalik”ning shaytoniy ramzini ostin-ustin qilish va uni Masihning ramzi deb aniqlash bilan bog‘liq hukmdir.

Albatta, narsalarni teskari ag‘darishingiz kulolning loyi kabi baholanur; axir yaratilgan narsa uni yaratgan Zot haqida: “U meni yaratmadi”, deydimi? Yoki shakllantirilgan narsa uni shakllantirgan Zot haqida: “Unda fahm yo‘q edi”, deydimi? Ishayo 29:16.

“Doimiy” — bu Doniyor o‘n ikkinchi bobidagi yovuzlar bilan donolar o‘rtasidagi farqni ko‘rsatib beradigan to‘rt oyatni bir-biriga bog‘laydigan bashoratli haqiqatdir. “Doimiy” — bu 2 Salonikaliklardagi kuchli aldovga muhtalo bo‘lganlar nafratlanadigan haqiqatdir. “Doimiy” “yolg‘onchi bolalar”ning Isroilning Muqaddas Zotini o‘z yo‘llaridan chetlatib yuborish istagini ifodalaydi. Ularning jazosi esa kulol idishining sindirilishi bilan tasvirlangan, undan qolgan narsalar esa nodon bokiralarning halokatli ahvolining tasviridir, chunki o‘sha yerda sindirilgan kulol idishining singan va qolgan bo‘laklari orasidan “o‘choqdan olov olish uchun, yoki chuqurdan suv olish uchun” “bir parcha ham topilmaydi.”

“Olov” ham, “suv” ham Muqaddas Ruhning ramzlaridir; xuddi o‘n bokira haqidagi masaldagi moy ham shunday. Yarim tun nidosi 1844-yil avgustidagi Exeter lager yig‘inida bo‘lgani kabi, bir lahzada to‘satdan yangraganida, “yolg‘onchi bolalar” uchun hech qanday moy (suvni yoki olovni) topish imkonsiz bo‘ladi. Ular, xuddi Yereymiyo singari, birinchi umidsizlikdan keyin “qaytishga” chaqirilgan edilar, ammo rad etdilar.

So‘zlaring topildi, men esa ularni yedim; Sening so‘zing menga qalbmning shodligi va quvonchi bo‘ldi; chunki men Sening noming bilan atalganman, ey lashkarlar Egasi bo‘lgan Rabbiy Xudo. Men masxarachilar yig‘inida o‘tirmadim ham, shodlanmadim ham; Sening qo‘ling sababli yolg‘iz o‘tirdim, chunki Sen meni g‘azab bilan to‘ldirding. Nega dardim

uzluksiz, jarohatim esa shifo topmas, tuzalishni rad etuvchi? Nahotki Sen men uchun butunlay yolgʻonchi kabi, qurib qoladigan suvlar kabi boʻlsang? Shuning uchun Rabbiy shunday deydi: Agar qaytsang, Men seni yana qaytaraman, va sen Mening huzurimda turasan; agar qimmatlisini razildan ajratib chiqarsang, Mening ogʻzim kabi boʻlasan; ular senga qaytsinlar, ammo sen ularga qaytma. Va Men seni bu xalq uchun mustahkam bronza devor qilaman; ular senga qarshi jang qiladilar, ammo senga bas kelolmaydilar; chunki Men seni qutqarish va xalos etish uchun sen bilanman, deydi Rabbiy. Va Men seni yovuzlarning qoʻlidan qutqaraman, vahshiylarning qoʻlidan esa xalos qilaman. Yeremiyo 15:16–21.

Yeremiyo birinchi umidsizlikdan keyin qaytganlarni ifodalaydi. Ular “qimmatlisini tubandan ajratish” ishiga kirishgan, toki Egamizning huzurida “turib”, Egamizning “ogʻzi” kabi boʻlsinlar. Ular toʻqqizinchi bobda Doniyor orqali tasvirlanganlardir: oʻzlarining tarqoqlik holatini anglab, shundan soʻng Levilar yigirma olti bobdagi ibodatni qilganlar. Ular Doniyor, Yeremiyo va Xabaquqning soqchilari orqali tasvirlanganlardir; bu soqchilar “yolgʻonchi bolalar”ga qarama-qarshi qoʻyilgan. “Yolgʻonchi bolalar”ga ham “Isroilning Muqaddasi” murojaat qilganida shunday degan edi: “qaytish va osoyishtalikda najot topursizlar; sokinlik va ishonchda kuchingiz boʻlur edi; lekin sizlar xohlamadingizlar”.

Millerning javohirlari — Habakkukning lavhalarida tasvirlangan haqiqatlardir; bu haqiqatlar Tungi Faryod xabarining sinovini ifodalaydi va u ikki toifa sajda qiluvchilarni yuzaga keltiradi. Oʻsha javohirlarga qarshi namoyon boʻladigan isyonning ramzi “doimiy”dir. Miller “doimiy” haqidagi tushunchasida toʻgʻri edi, biroq uning tushunchasi u yashagan tarix bilan cheklangan edi; u xonasining markazidagi stol ustiga qoʻyishga odatlangan javohirlar esa hozir Miller ularni ilk bor oʻz stoliga qoʻygan paytdagidan oʻn baravar yorqinroq porlamogda. Ular endi kattaroq bir sandiqchada turibdi, chunki bu sandiqcha endi faqat Muqaddas Kitobni emas, Miller davrida boʻlgani kabi, balki endi ham Muqaddas Kitobni, ham Bashorat Ruhini ifodalaydi.

Aynan shu ikki guvoh oxirgi kunlarda sinovchi nurni keltirib chiqaradi, va aynan shu ikki guvoh oxirgi kunlarda asosiy jang maydoniga aylanadi. Miller bu jangni koʻrdi, chunki uning tushida ular uning sandigʻini (Muqaddas Kitobni) olib, uni yirtib tashladilar. Oxirgi kunlardagi “donolar”ni ifodalovchi Yuhanno, “Xudoning kalomi va Iso Masihning shahodati uchun Patmos deb ataladigan orolda edi.” Yuhanno ham Muqaddas Kitobning, ham Ellen Uaytning yozuvlari xabariga ishongani uchun quvgʻin qilinayotgan edi.

1798-yilda muhrdan ochilgan Ulai daryosi haqidagi vahiya ifodalangan haqiqatlarni koʻrib chiqishni keyingi maqolada davom ettiramiz.

“Kelajak uchun qoʻrqadigan hech narsamiz yoʻq, faqat Egamiz bizni qanday boshqarganini va oʻtgan tariximizdagi Uning taʼlimotini unutib qoʻysakkina.” Life Sketches, 196.